

## Specificul diagnozei și prognozei în psihopedagogia specială

- Psihodiagnoza și prognoza au o serie de caracteristici specifice în psihopedagogia specială, ca urmare a diferențelor psihoindividuale ale deficiențelor de diferite categorii;
- Pe baza diagnozei și prognozei se construiesc programe recuperativ-compensatorii și se adoptă o metodologie adecvată procesului instructiv-educativ;
- Calitatea adaptării la mediu și socio-profesională denotă valoarea și eficiența acestor programe și metodologii și corectitudinea psihodiagnozei și prognozei.
- Psihodiagnoza are o valoare relativă, deoarece subiectul handicapat prezintă variații notabile de la o perioadă la alta, de la o vârstă la alta, ca urmare atât a acumulărilor prin programele recuperatorii, cât și dezvoltării funcțiilor compensatorii ce se modifică în permanență sub influența educației și activității.
- Recuperarea și compensarea sunt deosebit de active pe toate palierele dezvoltării la handicapării de vedere, auz, psihomotori și de limbaj, dar există perioada de stagnare la deficienții de intelect.
- Pentru a spori gradul de încredere în valoarea psihodiagnozei, examinarea – reexaminarea se efectuează la un interval de timp ca trebuie apreciat în raport cu capacitatea ce se măsoară, cu ritmul achizițiilor subiectului.
- Funcția de predicție ce transpare încă din acțiunea de psihodiagnoză este limitată în timp, fapt ce presupune trecerea periodică a subiectului printr-o astfel de examinare.
- Condiții pentru o psihodiagnoză solidă: a) diferențierea tulburărilor organice de cele funcționale în producerea handicapului; b) stabilirea rolului factorilor sociali și familiari; c) depistarea factorilor etiologici; d) estimarea nivelului de handicapare; e) evaluarea prognozei, ca și a șanselor mai bune de influență corectivă, prin stabilirea unui tip specific de metodologie compensativ-recuperativă.
- Prognoza se referă la dezvoltarea probabilă a cazului și este cu atât mai validă, cu cât este mai corect diagnosticul diferențial și etiologic.
- În defectologie, testele ce se folosesc cu scopul de diagnoză psihică pot fi întrebuințate cu rezultate semnificative și în cercetare și în procesul de învățare-dezvoltare a unor cunoștințe, deprinderi.
- Prin recuperare se stimulează motivația și trăirile emoțional-afective ce contribuie la crearea unor stări tensionale care să mobilizeze, să orienteze și să stimuleze pulsunile.
- Psihodiagnosticul trebuie să pună în evidență diferențele specifice ale persoanei testate, calitățile și minusurile prin care se remarcă în raport cu ceilalți indivizi de aceeași vârstă sau de vârste diferite.
- Pentru defectologie, testarea-evaluarea-diagnosticarea constituie triada prin care se relevă competența psihodiagnosticianului, de aici și predicția ce se impune a fi efectuată de același specialist.
- Fidelitatea unui Q.I. tinde să varieze invers proporțional mărimea sa.
- Instabilitatea este mai mare în unele sectoare de activitate decât în altele, de unde rezultă că prognoza este semnificativ probabilistică.
- Și particularitățile activităților recuperatorii imprimă o anumită specificitate actului psihodiagnostic și mai cu seamă celui pronostic în defectologie. Prognoza operează în vederea individualizării activităților de recuperare. Prognoza de scurtă durată implică stabilirea rolului fiecăruia dintre factorii evocați, pe linia cea mai sensibilă de stimulare a dezvoltării psihice și în continuare (10-12 luni). Prognoza de lungă durată implică organizarea treptată a statutelor și rolurilor sociale posibile de atins. Cele două forme de prognoză constituie împreună părți componente ale recuperării individuale.
- Recuperarea este naturală, când acționează prin subsistemul psihic aflat în stare critică și de compensație, când funcțiile tulburate sunt preluate de alte segmente ale sistemului psihic.
- Organizarea activității devine operativă prin adaptarea următoarei strategii, ca schemă generală de acțiune: activități ludice – activități de învățare – activități recuperatorii – activități de profesionalizare – activități integrative socioprofesională – adaptare. O

astfel de schemă se constituie ca o metodologie educațională ce ar trebui să pornească de la cunoașterea caracteristicilor psihice individuale, bazate pe aplicarea unor probe și să ajungă la demersuri în care eficiența și economicitatea să fie implicate nemijlocit în procesul activității recuperativ-integrative a deficienților.

- În realizarea prognozei trebuie avut în vedere că prin educație se ajunge la un anumit stadiu de dezvoltare a personalității handicapatilor. Prognoza trebuie să creeze posibilitatea ca handicapatul să depășească prezentul și să fie proiectat în viitor.
- Psihodiagnoza în defectologie este o etapă intermediară între diagnoza organică, diagnoza funcțională, diagnoza socială și prognoză. Primele două forme de diagnoză sunt anterioare psihodiagnozei și intră, în parte, în sarcina domeniului medical, iar ultimele două urmează psihodiagnozei și revin domeniului psihopedagogic. Diagnoza psihică are o independență mai mare, devenind, în același timp, elementul fundamental pe baze căruia se realizează diagnoza socială și prognoza.

